

41. European Congress of Cytology (ECC) i Madrid 10. - 13. juni 2018

Dansk Cytologiforening fik henvendelse fra EACC, om vi ville fortælle om status for primær HPV screening i Danmark på ECC's Cytotechnology session.

Undertegnede blev valgt, da jeg har været repræsentant i Sundhedsstyrelsens arbejdsgruppe vedr. opdatering af SST's anbefalinger om screening for livmoderhalskræft.

Det var meget beejligt, at SST anbefalingerne blev udgivet ca. 14 dage før, jeg skulle afsted. Derved var der noget konkret at forholde sig til inkl. et engelsk resume.

Kongressen blev afholdt i Madrid på hotel Melia Castilla, som er et flot og indbydende 5 stjernet hotel med alle tekniske faciliteter i orden.

Forplejningen var også i top. Til formiddagskaffen blev der serveret diverse små kager og croissanter. Frokosten bød hver dag på tapas i forskellige afskygninger og sluttede med lidt sødt til kaffen - det var meget lækkert.

Programmet så lovende ud og skuffede ikke.

Hvis jeg skal fremhæve 3 budskaber, som bliver nærmere beskrevet, er det:

- Cytologi i fokus med nyt potentiale
- Princippet fra Bethesda-klassifikationen udbredes til andre organtyper end cervix samt andre prøvetyper.
- Centralisering i forbindelse med primær HPV screening har en bagside.

Søndag var der IAC og QUATE eksamen og møder fra diverse sammenslutningen og organisationer fra hele verden.

Mandag startede de faglige indlæg kl 8.30 og sluttede 17.30 afbrud af 30 min. kaffepause og 1,5 times frokosts pause. Der var 5 sideløbende seancer hver dag, hvilket flere gange gjorde det svært at vælge.

Indholdet spændte vidt med cytologi indenfor gynækologi, lymfeknuder, luftveje, spytkirtler, bindevæv, serøse væsker, mamma, pancreas, thyreoidea og urinveje.

Overordnet blev der indenfor de fleste organtyper fokuseret på præparation, klassifikation, diagnostik, molekylærbiologiske teknikker, kvalitetssikring, udredning og behandling.

Mit fokus var cervix, uriner, lunger og serøse væsker. Generelt var hovedtemaerne inden for cervixcytologi, primær HPV screening med diverse implementerings strategier og udfald, udredning og behandling samt kvalitetssikring.

Inden for uriner var det bl.a. diagnostik efter den nye "Paris" eller Bethesda klassifikation og lunger efter Papanicolaou inspireret klassifikation. For serøse væsker var det nyheden om, at der er nedsat en arbejdsgruppe, som vil udarbejde en Bethesda lignende klassifikation kaldet "Porto-Madrid" systemet.

Det var interessant at høre om de første europæiske erfaringer med primær HPV screening og da Holland startede landsdækkende sidste år, var det deres tal flere ventede på.

Deres opgørelse viste at antallet af HPV DNA positive var omkring 9 % imod forventet 7 %, hvilket gav flere cytologier og udredninger en beregnet.

Af de HPV positive var 33% cytologi positive og opfølgningen indtil nu viste 50% CIN2+. 7% af de HPV positive var fra selvopsamlede prøver og af dem var overraskende mange debutanter (30 år). Opfølgningen i denne gruppe viste 37% cytologi positive og med høj rate af CIN2+ som dog ikke var endeligt opgjort.

Den største overraskelse for mig var, at flere lande (bl. a. Finland, Spanien, Skotland, Wales) har valgt HPV RNA test (Aptima) i stedet for HPV DNA test til primær HPV screening. De spæde opgørelser viser, at antallet af HPV positive er omkring 7 % i forhold til 9 % ved HPV DNA test.

UK er generelt skeptiske overfor HPV screening, da de har et meget velfungerende screeningsprogram med høj standard, men har overgivet sig til HPV screening. Det er dog i gradvis tempo for hhv. Wales, Skotland, Nord Irland og England, med Wales som primus motor og England som den mest afventende.

De første erfaringerne med primær HPV screening viser, at der er en tendens til stigning i kvinder, der kommer til cytologi udenfor screeningsprogrammet, dels fordi 5 år er lang tid, men formentlig er det også et spørgsmål om at have tillid til HPV som screeningsmetode. Derfor er faldet i cytologiske undersøgelser ikke så stort som ventet.

Kongressen var generelt en meget opløftende oplevelse, for selvom vi skal overgå til HPV screening, virkede cytologi folket meget opstemte og tydeliggjorde at der i den grad er brug for folk, der kan se på celler, men også at der er brug for uddannelse på højt niveau.

Dels er der indenfor cervixcytologi behov for findiagnostik af høj standard af alle HPV positive kvinder, idet der stadig er mange, der bruger cytologi som triage og ikke kun "nøjes" med molekylærbiologiske metoder. Tidligere har der været krav om at en cytobioanalytiker skulle se mindst 3.000 prøver om året for at få erfaring i at se et passende antal syge. Nu er spørgsmålet, hvor mange cytologier der er nødvendige for at finde de normale mellem alle de HPV positive prøver med en stor andel af abnorme tilstande.

Interessen for cytologi kom også til udtryk ved at diverse fagnørder rundt omkring i verden, havde set fordelene ved Bethesda klassifikationen, som dels har nogle veldefinerede kriterier både vedr. egnethed, men også beskriver morfologiske kriterier som er velegnet til findiagnostik. Derudover er Bethesda klassifikationen kliniker venlig, således at de ved, hvornår de skal "skære" i kvinderne eller nøjes med cytologi kontrol.

Bethesda inspireret klassifikation er nu beskrevet for urinvejscytologi og indenfor lunger. For finnåle fra bl.a. spytkirtler, pancreas og mamma er lignende arbejder i gang.

Sidste skud på stammen er serøse væsker, hvor en arbejdsgruppe er i sin spæde opstart med præcisering af cytologiske kriterier inspireret af Bethesda.

Derudover blev nævnt flere nye cytologiopgaver til bioanalytikere, hvor flere allerede er kendt i DK, bl.a. besvarelse af flere forskellige diagnostiske prøver som ROSE/EBUS, FISH, histologiske prøver men også arbejdsopgaver inden for molekylær teknik og patologi inkl. kvalitetssikring samt digital patologi.

Inden for andre organtyper bruger flere og flere cytologi til udvælgelse af celler til molekylærbiologiske metoder, da det både er skånsomt for patienten og samtidigt er en nem, billig, hurtig og pålidelig metode såfremt klinikerne har leveret et godt materiale.

Tæt samarbejde mellem kliniker og patologien er en nødvendighed og kræver patient nære mikroskopi kompetencer.

Netop det øgede fokus på cytologi blev tydeliggjort af Lucas Bubendorf fra Schweiz, hvor omkring 40 % af deres lungecytologier besvares ud fra analyser udelukkende på cytologisk materiale. En opgørelse viste at cytologi er bedre til at måle mængden af maligne tumorceller i forhold til histologi, som ofte bliver vurderet for højt.

Amanda Herbert England påpegede nogle udfordringer og problemstillinger ved centralisering i forbindelse med primær HPV screening.

Ved at overgå til HPV screening, vil cytologi kræve findiagnostik på højt niveau, som kræver relevant uddannelse. Dilemmaet eller spørgsmålet bliver her, at når der bliver brug for færre til mikroskopi af cervix cytologi, vil der så være ressourcer og kapacitet nok tilbage til relevant uddannelse? I flere lande er der hospitaler, som allerede mangler personale med mikroskopi erfaring efter den megen snak om primær HPV screening og centralisering.

Derudover er der allerede nu behov for patient-nære mikroskopi kompetencer til non-gynækologisk materiale, hvilket er en stor udfordring ved centraliseringen.

Som afslutning på turen var jeg på sightseeing og fik set en del af de mange fantastiske historiske og nye bygninger samt mærket stemningerne i de forskellige bydele. Fik indtryk af hvor stor Madrid er og at der er et konstant leben af såvel biler som mennesker. Vejene er 2-5 sporede i hver retning og fyldt med biler i bymidten - godt jeg var i bus, selvom det også er trygt at gå.

Infrastrukturen er rigtig god, selvom det meste foregår under jorden med sammenhængende tog og metrosystemer i flere etager. Derudover er der et imponerende busnetværk, som hænger godt sammen med det underjordiske system. Når man køber en billet gælder den til det hele, men jeg fik et lille problem, da jeg skulle med metroen tilbage til lufthavnen.

På den metro jeg startede fra, var der kun automater og alt stod på spansk, - godt der var en engelsktalende hjælper i nærheden.

Men trods den store aktivitet, var der også afsat plads til store parker og rekreative områder.

Alt i alt en lærerig oplevelse og en spændende by, som tåler en gentagelse, da der er rigtig meget at se i Madrid.

Susanne Nielsen SUH patologi Næstved